

Overweging bij Johannes: 1-11 en Genesis 29: 14b-30

Zondag 17 januari 2021

Ds. Dick Snijders

Spreekwoord	<p>Gemeente van Jezus Christus, Op de lagere school leerde ik het spreekwoord: 'Als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan.' Het zei me niet zoveel. Eigenlijk niks. Er was bij ons geen wijn in huis. Bier en sterke drank alleen voor een glaasje in het weekend of op een verjaardag. Geen slecht gebruik. Ik moest dus niet alleen het spreekwoord leren; ook de uitleg was nieuw informatie. 'Drank verdringt gezond verstand.'</p>
Dubbel zien	<p>Het is een goede vraag of alleen een verhaal over wijn ook gezond verstand verdringt, zeker een verhaal waarin de wijn overvloedig geschonken wordt. Het is een sterk verhaal, dat wel, dit verhaal over onderscheidingsvermogen. Als je teveel alcohol gebruikt, ga je dubbel zien. Dat komt doordat je hersenen trager gaan werken. Die kunnen het beeld van je linker- en je rechteroog niet meer tot één beeld vormen. Bovendien verslappen de oogspieren, zodat de coördinatie slechter wordt en je ogen alle kanten uit draaien.</p>
Principe	<p>Als we dit verhaal tot ons laten doordringen, dan moeten we in zekere zin ook dubbel zien. Aan de ene kant is er het verhaal zelf en aan de andere kant de betekenis ervan. Johannes, de evangelist, wist heel goed wat hij deed toen hij dit verhaal opschreef als het eerste van de tekenen die Jezus deed.</p>

	<p>Het eerste teken is het teken dat aan alle andere tekenen voorafgaat.</p> <p>Je zou kunnen zeggen: dit is het principe en alles wat volgt, is hier een uitvloeisel van.</p>
Jakob	<p>Voordat ik daar nader op in ga, neem ik u mee naar het verhaal over de huwelijken van Jakob, de aartsvader of oervader.</p> <p>Huwelijken, ja. Twee huwelijken met een goede week ertussen en 14 jaar werkervaring.</p> <p>Twee huwelijken met twee zussen nog wel, iets dat in Leviticus 18:18 verboden wordt, maar in de tijd dat het verhaal van Jakob speelt, was die wet er nog niet. Dingen kunnen veranderen.</p>
Sacrament	<p>Dat doet me eraan denken dat in de theologie de relatie tussen God en mens vaak vergeleken wordt met een huwelijk - het huwelijk dan te verstaan als een verbond van één man met één vrouw.</p> <p>De gedachte is dan dat de sterkere zich verbindt met de zwakkeren en hij neemt het op zich om voor haar te zorgen.</p> <p>In de theologie wordt dit gezien als een beeld van Gods genade en op basis van dit beeld is het huwelijk in de Rooms-Katholieke Kerk een sacrament.</p> <p>Met name de apostel Paulus gebruikt dit beeld.</p> <p>Jezus zou door zijn aanwezigheid bij de bruiloft in Kana het huwelijk (en dan in deze vorm) geheiligd hebben. Op zich een mooie gedachte.</p>
Gelijkwaardigheid	<p>Maar, zoals gezegd veranderen dingen en verandert ook de kijk op wat een huwelijk is.</p> <p>Als Paulus het verhaal van Jakob in gedachten had gehad, had hij niet hetzelfde kunnen schrijven.</p> <p>En in onze tijd ook niet.</p> <p>In onze tijd is een huwelijk niet meer een verbond van één man en één vrouw in een ongelijke relatie.</p>

	<p>We erkennen nu veeleer de gelijkwaardigheid tussen de partners en de partners kunnen ook van hetzelfde geslacht zijn of hoe dat ook te benoemen valt.</p> <p>En er zijn meer mogelijkheden om ons met elkaar in een duurzame relatie te verbinden dan alleen in een huwelijk.</p> <p>Dan moeten we niet vanuit de theologie die verbintenissen onder kritiek stellen, maar omgekeerd nog eens kritisch kijken naar de beelden die we gebruiken om de relatie tussen God en mens aan te geven.</p> <p>En beelden kiezen die passen bij deze tijd.</p>
Zie, het was Lea	<p>Weer terug naar Jakob, Jakob en zijn vrouwen.</p> <p>Jakob heeft een oogje op Rachel en daardoor had hij Lea niet in het oog.</p> <p>Lea met haar fletse ogen.</p> <p>Nee, dan Rachel, een oogverblindende schoonheid met een knap gezicht en een goed figuur.</p> <p>Precies zoals iedereen zijn partner ziet in zijn verliefdheid.</p> <p>Jakob wil trouwen en hij regelt dit met zijn schoonvader.</p> <p>Die zegt: 'Ja jongen, daar moet je werk van maken.'</p> <p>Jakob maakt er werk van; hij wint haar en zeven jaar lijkt als zeven dagen.</p> <p>Zo was hij gefocust op Rachel.</p> <p>Het komt en dan volgt het huwelijk.</p> <p>'Maar des morgens, zie, het was Lea.'</p>
Ontsluiering	<p>Het is <i>the day after</i>, het moment van de ontdekking, de onthulling, de ontsluiting.</p> <p>Iedereen in een relatie kent wel zo'n moment van teleurstelling.</p> <p>De ander valt niet samen met het ideaalbeeld dat je je van hem of haar gevormd had.</p> <p>Jakob gaat weer naar zijn schoonvader.</p>

	<p>Die zegt: 'Ja jongen, zo gaat dat, je moet er werk van maken.'</p> <p>Het zijn er twee voor de prijs van twee en ze zijn niet los verkrijgbaar.</p> <p>Graag zie ik Lea en Rachel als twee aspecten van dezelfde persoon.</p> <p>Jakob maakt werk van zijn relatie.</p> <p>Alleen door te poetsen gaat het koper glimmen, door te polijsten komt de glans van een doffe kiezelsteen tevoorschijn.</p> <p>Je moet er tijd en energie in stoppen; het gaat niet vanzelf.</p>
Nuchter	<p>Zo werkt het ook in een relatie.</p> <p>Het is ontnuchterend misschien.</p> <p>Maar als je weer nuchter kunt kijken, vloeien de twee beelden weer samen tot de ene persoon die de ander concreet is, met zijn fletsheid en glans, met haar gave en haar gebrek.</p>
Gebrek	<p>Over gebrek gesproken: de wijn is op.</p> <p>Maar op zeker moment raakt in het feest van de relatie de wijn op, het geloof is verdwenen, de geest is gedooft.</p> <p>De betekenis van Jezus is dat Hij een nieuwe impuls geeft aan het geloof van de mensen.</p> <p>Hij geeft een nieuwe start aan de relatie tussen God en de mensen op het moment dat mensen hun onderscheidingsvermogen kwijtraken.</p> <p>Het is goddelijk om voor mensen in hun kwetsbaarheid het beste op te dienen, het onderste uit de kan te halen.</p>
Smaakmaker	<p>Deze gave die Jezus schenkt is overvloedig en gratis.</p> <p>Het is de smaakmaker voor wat verder in het evangelie volgt als ontvouwing van de heerlijkheid van de Heer</p>

	<p>en het tot hun recht komen van mensen. Als we luisteren, dan horen we wat ook ons kan inspireren, wat ons optilt, wat onze werkelijkheid van alledag lichter maakt. Die inspiratie, het nieuwe élan, dat voelbaar is door de tekenen die Jezus heeft verricht, is overvloed aan leven. Overvloed aan leven is niet hoeveel we om ons heen hebben, maar wat we in ons hebben, wat in het vat zit en niet verzuurt, de Geest die ons bezielt.</p>
<p>In kannen en kruiken</p>	<p>Wat is dan onze taak, onze roeping? We zien dat er grenzen zijn aan de maakbaarheid. Wij maken van water geen wijn, maar we kunnen wel de kruiken vullen met wat er wel is, ook als er minder kruiken zijn of als de kruiken kapot zijn - doen wat kan.</p> <p>Gewone dingen kunnen worden tot een teken van Gods Geest. Gewone mensen kunnen worden tot teken van Gods aanwezigheid We zijn zelf als water, tenzij God er wijn van maakt. Het zou mooi zijn als we kunnen zeggen, doordat wij zelf groeien en rijpen en zijn heerlijkheid zien, smaken: de beste wijn is tot nu toe bewaard. - Amen.</p>